

mai serioase m'aă condus ca să nu fac pêne acum ceea ce ar fi trebuit să fac de mult. Te volă ommorî în fine ; dar attuncă când nu se va mai putea afla nici un om, oră cât de rău, oră cât de depravat, oră cât de asemenea ție, care să nu mărturisescă că acésta s'a făcut dupe dreptate. Pe cât timp însă va fi un singur om care să aibă curagiul a te apăra, tu vei trăi ; dar vei trăi ast-fel precum trăescă acum, încungăurat de garzi mai numeroși și sicuri, ca să nu te poți mișca în contra republicei. Ochi și urechile multora te vor pîn-di asemenea și te vor păzi, fără să scii cum, întocmai precum aă făcut și pêne acum.

III. Ce 'ți a mai remas dar a spera, Catilina, daca nici nóptea nu pôte ascunde în întunerecul său adunările talle criminale ? nici uă casă privată nu pôte închide între pereți sei vocele conjurațiilor tei ? daca tóte apară luminóse, tóte esă la ivélă ? Schimbă'ți, crede-mă, schimbă'ți aceste cugetări ; nu te mai gândi la ommoruri, la incendiă. Estă împresurat de pretutindenă ; tóte proectele talle ne sântă mai védite de cât lumina zilei. Poți a ți le rememora cu mine.

Ți adducă aminte că în zioa a due-spre-zecea înaintea calendelor¹ lui novembre spuseă în senat că

1. — Romani împărțeau luna în trei părți : Calende, none, și idu. — *Calendele* [Calendae] erau prima și a fiă-cărei lune, numită așa de la *calendo* [de la *calere*, a chema'a vesti], pentru că în vechime, când preoți făceau un mister din tóte lucrurile spre a domina mai lesne vulgul ignorent, numai ei cunosceau esact lumina lunei, adică ziua când se prindea luna nouă;